

RAPORT

**z III spotkania dyskusyjnego w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09
„Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”
współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego w ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego
Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013, działania 5.3 „Opracowywanie planów
ochrony”**

Nazwa obszaru, dla którego spotkanie było realizowane:

PLB280015 Ostoja Warmińska

Data oraz czas trwania:

10 kwietnia 2013 r., godz. 10.00 – 15.00

Miejsce spotkania (adres, nazwa instytucji, lub inne dane):

Dworek Dębówko, Dębówko 1 k. Bartoszyce

1. Zespół prowadzący

- a) Aleksandra Krzysztoń-Rzodkiewicz – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie, starszy specjalista ds. obszarów Natura 2000
- b) Sabina Zawadzka – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Olsztynie, koordynator projektu PZO dla PLB280015 Ostoja Warmińska

2. Uczestnicy:

Lista obecności – w RDOŚ w Olsztynie.

3. Cele spotkania:

- a) Przedstawienie celów ochrony dla poszczególnych gatunków ptaków będących głównymi przedmiotami ochrony na obszarze Ostoi Warmińskiej PLB280015.
- b) Przedstawienie proponowanych działań ochronnych dla poszczególnych gatunków ptaków na obszarze Ostoi Warmińskiej PLB280015.
- c) Konsultacje z uczestnikami spotkania w sprawie proponowanych działań ochronnych.
- d) Ustalenie potrzeby sporządzania planu ochrony.

4. Przebieg spotkania:

- a) Przywitanie obecnych przez dyrektora BULiGL pana Włodzimierza Serwińskiego. Pan Dyrektor zaprosił uczestników spotkania do aktywnego udziału w ustalaniu działań ochronnych. Następnie zapowiedział prezentację referatu przygotowaną przez koordynatora projektu PZO – Sabinę Zawadzką.
- b) W prezentacji dokonanej przez koordynatora projektu PZO – Sabinę Zawadzką na wstępie przedstawione zostało podsumowanie i usystematyzowanie zebranej wiedzy oraz wyników spotkań konsultacyjnych.
 - Ustalono gatunki ptaków stanowiące główne przedmioty ochrony objęte planem zadań ochronnych. Gatunkami tymi są: bocian biały, bocian czarny, łabędź krzykliwy, bielik, orlik krzykliwy, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, derkacz, żuraw, dzięcioł średni, dzięcioł białogrzbiety.
 - Oceniony został stan ochrony przedmiotów ochrony objętych planem zadań ochronnych.
 - Dokonano analizy zagrożeń.

Następnie koordynator projektu PZO zaproponowała przyjęcie konwencji kolejnego omawiania celów działań ochronnych oraz ustalenia działań ochronnych dla poszczególnych gatunków oraz konsultacji z członkami zespołu lokalnej współpracy bezpośrednio po ich przedstawieniu.

Dla bociana białego zaproponowano następujące działania ochronne:

- inwentaryzacja i utrzymanie żerowisk
- zachowanie obecnej powierzchni trwałych użytków zielonych na obszarze ostoi
- ochrona i zachowanie istniejących zbiorników wodnych (w tym śródpolnych zabagnień i oczek wodnych)

Przedstawiciel RDOŚ pani Elwira Bałdyga wyjaśniła, że w bieżącym roku projektowana jest inwentaryzacja trwałych użytków zielonych na terenie Ostoi Warmińskiej.

Niektórzy przedstawiciele rolników mieli wątpliwości co do ostatniego punktu, lecz koordynator projektu PZO wyjaśniła podstawę prawną tego działania. Jest nim studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP) dla każdej gminy, który po zatwierdzeniu przez Radę Gminy stanowi prawo lokalne. W każdym z obecnie obowiązujących SUiKZP w gminach położonych na obszarze

Ostoi Warmińskiej istnieje zapis o konieczności ochrony i zachowania istniejących zbiorników wodnych (w tym śródpolnych zabagnień i oczek wodnych).

Dla bociana czarnego, orlika krzykliwego oraz bielika ze względu na takie same cele działań ochronnych oraz podobne wymagania siedliskowe zaproponowano następujące działania ochronne:

- zakaz zalesiania innych gruntów (nie tylko TUZ) w sąsiedztwie stref ochrony gniazd orlika krzykliwego
- aktualizacja lokalizacji stref wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową powiązana z pracami nad nowymi planami urządzania lasu dla nadleśnictw
- utrzymanie istniejących rozlewisk i zabagnień nad rzekami i innymi ciekami, gdzie zostały wyznaczone obszary zalewowe w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin – zakaz meliorowania
- monitoring populacji na powierzchniach próbnych - PIOŚ
- pozostawianie na zrębach kęp starego drzewostanu do naturalnej śmierci

Po konsultacji z przedstawicielami rolników oraz RDOŚ ustalono, że zostaną wyznaczone konkretne działki w sąsiedztwie stref ochrony gniazd orlika krzykliwego, na których wprowadzony ma zostać zakaz zalesień. Wykaz tych działek zostanie przedstawiony na IV spotkaniu.

Przedstawiciel Nadleśnictwa Bartoszyce pan Wiesław Oziewicz wyjaśnił, że w jego nadleśnictwie już stosuje się aktualizację lokalizacji stref wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową podczas prac nad nowym planem urządzania lasu.

Dla błotniaka stawowego i derkacza ze względu na takie same cele działań ochronnych oraz podobne wymagania siedliskowe zaproponowano następujące działania ochronne:

- zmiana techniki koszenia od środka na zewnątrz (aby umożliwić ptakom ucieczkę)
- edukacja i promocja dobrych praktyk przyjaznych ptakom krajobrazu rolniczego

Przedstawiciel ARiMR pani Bogusława Popielarz-Borko zaproponowała zmianę zapisu na zakaz stosowania techniki koszenia od zewnątrz do środka. Inne techniki koszenia np. pasami również pozwalają ptakom na ucieczkę.

Dla błotniaka łąkowego zaproponowano jedno działanie ochronne: opracowanie programu mającego na celu zwiększenie powierzchni siedlisk lęgowych i żerowisk na obszarze poprzez 2-letnie odłogowanie gruntów z wykaszaniem po 15 lipca – dopłaty

obszarowe w ramach PROW – zasady do opracowania przez RDOŚ i przekazanie do resortu zajmującego się opracowanie systemu dopłat rolnośrodowiskowych.

Dla żurawia zaproponowano następujące działania ochronne:

- zachowanie śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych, zabagnień i podmokłości
- podniesienie świadomości urzędników o skali problemu związanego ze szkodami wyrządzanymi przez żurawie (w celu zapobieżenia ewentualnych nielegalnych działań mogących stanowić zagrożenie) – broszury informacyjne
- opracowanie programu mającego na celu zminimalizowanie szkód powodowanych w uprawach rolniczych przez żurawie
- dążenie do możliwości wypłat odszkodowań – umieszczenie żurawia na liście gatunków, które powodują straty w uprawach – opracowanie metod szacowania szkód – zobowiązanie do pozostawiania fragmentów pól na żerowiska w ramach odszkodowań
- utrzymywanie sztucznych żerowisk – możliwości finansowania – atrakcja turystyczna
- wprowadzenie pakietów rolnośrodowiskowych (rolnictwo zrównoważone, ekstensywne trwałe użytki zielone)
- stosowanie różnych rozwiązań jednocześnie
- system zbierania informacji o miejscach występowania żurawi i o szkodach

Konieczne jest opracowanie systemu zbierania informacji o miejscach występowania żurawi i o szkodach jakie wyrządzają. Na spotkaniu ustalono wstępnie, że powinien zająć się tym RDOŚ wraz z izbami rolniczymi w poszczególnych gminach.

Natomiast tworzenie i utrzymywanie sztucznych żerowisk dla żurawi wywołało gwałtowny sprzeciw przedstawicieli rolników. Również ornitolodzy nie są skłonni przychylić się do tak daleko idącej ingerencji w środowisko naturalne. W związku z tym powyższy punkt wykreślono z działań ochronnych.

Dla dzięcioła średniego zaproponowano jedno działanie ochronne:

- w śródpolnych kompleksach leśnych o powierzchni 10-40 ha z wydzieleniami zaplanowanymi do użytkowania rębego na siedliskach grądów, olsów i łęgów należy pozostawić kępy drzewostanu o powierzchni minimum 0,50 ha na 5 ha wydzielenia do naturalnej śmierci.

Zastępca nadleśniczego w Nadleśnictwie Srokowo pan Artur Kurek zgłosił wniosek aby uściślić ten zapis i odnosić go do śródpolnych kompleksów znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych. Ponadto w śródpolnych kępach należy przeanalizować strukturę wiekową drzewostanów i podjąć decyzję o pozostawieniu powierzchni 0,50 ha w

przypadku, gdy w pozostałych wydzieleniach drzewostany są zbyt młode (poniżej 80 lat).
Wniosek przyjęto.

Dla dzięcioła białogrzbiatego zaproponowano następujące działania ochronne:

- w drzewostanach w wydzieleniach obejmujących ciągły obszar występowania dzięcioła białogrzbiatego, które zostały zaplanowane do użytkowania rębego należy pozostawić minimum 10% starego drzewostanu. Kępy powinny być w miarę możliwości jak największe. W wydzieleniu o powierzchni powyżej 5 ha kępy docelowo powinny mieć powierzchnię 0,50 ha.
- w ciągłym obszarze występowania dzięcioła białogrzbiatego należy dążyć do pozostawienia 17 martwych i zamierających drzew (o pierśnicy > 20 cm) na 1 ha
- wstrzymać prace leśne w okresie od 15 marca do 30 maja zaplanowane w wymienionych wydzieleniach i przenieść je na późniejsze terminy
- opracować projekt oceny zasobów martwego drewna stojącego w zasięgu występowania dzięcioła białogrzbiatego - RDOŚ (z funduszu Life, z NFOŚ), następne oceny przyrostu zasobów martwego drewna powinny być wykonane podczas sporządzania kolejnych planów urządzenia lasu

Nadleśniczy Nadleśnictwa Srokowo pan Zenon Piotrowicz zwrócił się o weryfikację pierwszego z zaproponowanych działań ochronnych i przystąpienie do wspólnego opracowania formy tego działania ochronnego.

Natomiast dyrektor BULiGL pan Włodzimierz Serwiński jako przedstawiciel zamawiającego przyjął tę propozycję i zdecydował się na określenie masy martwego drewna zamiast liczby martwych drzew.

Dla całego obszaru Ostoi Warmińskiej zaprojektowano następujące działania ochronne:

- konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji ornitologicznej na obszarze Ostoi Warmińskiej wynikająca z niedostatecznej wiedzy o rozmieszczeniu i liczebności większości gatunków ptaków na terenie ostoi GDOŚ
- aktualizacja lokalizacji stref wokół gniazd ptaków objętych ochroną strefową powiązana z pracami nad nowymi planami urządzenia lasu dla nadleśnictw – RDOŚ, nadleśnictwa
- stały monitoring populacji gatunków kwalifikujących ostoję - na powierzchniach monitoringowych zaprojektowanych po inwentaryzacji ornitologicznej - PIOŚ

- aktualizacja planu zadań ochronnych po przeprowadzenia inwentaryzacji ornitologicznej na obszarze ostoi
- zakaz zalesiania trwałych użytków zielonych
- powołanie stanowiska bobrowniczego w RDOŚ (osoby z wykształceniem biologicznym i doświadczeniem w pracach terenowych), który podejmowałby decyzje o rozbiórce tam bobrowych lub znajdował rozwiązania alternatywne ograniczania szkód bobrowych - RDOŚ
- edukacja i promocja dobrych praktyk przyjaznych ptakom krajobrazu rolniczego
- organizacja szkoleń, konkursów, kampanii promocyjnych wspomagających promowanie produktów regionalnych, agroturystykę obowiązek poprzedzenia nowych melioracji oceną oddziaływania na środowisko (obowiązek ustawowy)
- zakaz lokalizowania farm wiatrowych na obszarze Ostoi Warmińskiej – nie można wykluczyć wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, (straty spowodowane podwyższoną śmiertelnością w wyniku zderzeń z siłowniami są nie do uniknięcia), a to wyklucza możliwość realizacji inwestycji
- promowanie pozyskiwania energii wodnej

Odnośnie powołania stanowiska bobrowniczego w RDOŚ przedstawiciel RDOŚ pani Elwira Bałdyga wyjaśniła, że w zakres obowiązków jednego z pracowników RDOŚ wchodzi szacowanie szkód bobrowych oraz ocena możliwości rozbiórki tam.

W przypadku lokalizowania farm wiatrowych na obszarze ostoi pani Elwira Bałdyga zapewniła, że RDOŚ udostępni materiały opisujące szkodliwe oddziaływanie tych instalacji na środowisko.

Ustalenie potrzeby sporządzenia planu dla obszaru PLB280015 Ostoja Warmińska

Nie stwierdzono potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska.

- c) Ustalono termin następnego spotkania: IV spotkanie - 14 maja 2013 r. Rozpoczęcie spotkania zaplanowano na godzinę 10:00, w tym samym miejscu co trzy poprzednie tzn.: Dworek Dębówko, Dębówko 1 k. Bartoszyce.
- d) Ustalono szczegółowe przygotowanie zweryfikowanych działań ochronnych i przedstawienie ich na IV spotkaniu. Ponadto zostanie przygotowana do pokazu mapa

z rozmieszczeniem stanowisk orlika krzykliwego oraz wykaz dziełek, na których nie będzie można dokonywać zalesień ze względu na sąsiedztwo gniazd orlika.

- e) Na zakończenie dyrektor BULiGL Włodzimierz Serwiński podkreślił najważniejsze aspekty jakie poruszono w trakcie warsztatów i poprosił wszystkich zebranych o przygotowanie rzeczowych argumentów w problemowych obszarach. W ogólnym zarysie określił też następujące obszary problemowe:
- f) Zaproszenie przybyłych na następne spotkanie.
- g) Pożegnanie.

Raport sporządziła Sabina Zawadzka - koordynator projektu PZO dla PLB280015 Ostoja Warmińska (19.04. 2013 r.)

Załączniki:

- 1) Zdjęcie ze spotkania
- 2) Prezentacja multimedialna pokazywane podczas spotkania

Załącznik 1 - Zdjęcia ze spotkania

